

Гратэск ~ А Готыка Эпачны

ад Дж. Э. Грэйвена

Раздзел XIV

~Быццам палаючая флатылья, група паходняў плыла па чорных пагорках, Лазар у сваёй сутнасці змагаўся пад цяжарам сцяскаючых ланцугоў. Падняўшыся на вяршыню хрыбта, Лазар спыніўся. Ён адкрыў вушы, яго шырокы зрэнка сцягнуўся да дробных дэрачак.

Перад ім зямля спускалася ўніз, бесперашкодна распасцяраючыся, адкрываючы вялікі замак на вяршыні наступнага плато. Перад яго добра ўмацаванымі варотамі калі пелі полымя паходняў. Натоп расцягнуўся, акружыўшы нават замкавыя валы, магчыма, на некалькі сотняў ярдаў у глыбіню, бліжэйшы край натоўпу радзейшы, рассяйваючыся паміж некалькімі радамі грубых дамоў з саламянымі дахамі. Рука салдата падштурхнула Лазара наперад неглыбокімі пагоркамі.

«Стыкніце шэраг! Зброя на гатоўнасць! Трымайце пазіцыі!» — крыкнуў галоўны камандзір эскорту. Салдаты адкрылі паходню абышлі Лазара, друзлы строй сцягнуўся ў цвёрды квадрат. Шчыты былі паднятыя да краю, ахнаючы куб, а палк тырчал адтуль, цэлячыся ў натоўп. «Нічога страшнага! Калі шэраг парушаны, бегце, каб забяць!»
Знешне страшны блок абароны зрушыўся наперад як адзін.

Натоўп раўнуў бязл тасна, як бура, але кал кампан я набл жалася, гром сц х, пак нуўшы тольк песн цвыркуноў трэск паходняў, як я дам навал ў ц х м начным паветры. Нарэшце, у гэтай мёртвай ц шын , ак ян паходняў падзял ўся — Мёртвае мора, якое раскалолася , асвятляючы выразна акрэслены шлях прама да брамы замка. Магчыма, Лазар патануў у сотнях шырока расплюшчаных вачэй; ён апусц ў поз рк рушыў па новым праходзе, цяжк я жалезныя кайданы бразгал пры кожным яго кроку, пакуль група гатовых арбалетчыкаў пракладала шлях для працэс блока .

Натоўп замармытаў, ззаду данос л ся крык . В давоццы к дал абразы. Потым над галавой узляцеў камень ўдарыў Лазара па макушцы. Ён упаў на зямлю , ашаломлены, кроў сцякала па яго шы . Арбалетчык стрэл ў з камянеметальн ка, малады селян н упаў. Гэты ўчынак выкл каў бурны пратэст. Двое салдат паспешл ва паднял Лазара. Ён пах снуўся пам ж м , у яго кружылася галава. Камандз р крычаў папярэджанн ўс м, але выючы натоўп загнушыў яго голас. Раптам сцежка да замка абвал лася, цалкам паглынутая раз'юшаным кулакам размахваючым паходням .

Л чачы Лазара, несумненна, царом дэманай князем зла, натоўпы к нул ся да яго. Магчыма, жанчыны расказвал пра свае шматл к я зямныя пакуты; яны плявал ў яго. Ляцел стрэлы. Магчыма, мужчыны ўспам нал свае шматл к я цяжк я дарог ; яны к нул ся на яго. Мячы секл . А пад морам ног узбуджаныя дзец шукал камян . Шчупак акнул ся ў кровапрал цце.

Людз лорда Д'Альс кура адб л прагнучыя да д'ябла натоўпы. Нават кал мужчыны, жанчыны дзец падал параненым ц , што яшчэ горш, яшчэ больш людзей высыпал на вул цу. Больш за тое, унутры строя салдаты павярнул ся супраць салдат — блок рассыпаўся, натоўп праглынуў х цалкам. Раз'юшаныя рук схап л Лазара паднял яго высока, перадаючы яго пад нос. праклёны крык . Ён быў закаваны ў ланцуг мум яй, што плыла па хвалях узнятых канечнасцяў. Выпадковыя крык зл вал ся ў рытм чны роў, як разнос ўся па ўсёй зямл : «Брюлез ле Дыябл! Брюлез ле Дыябл!» Лазар к даўся, шыпеў брыкаўся, паглынуты сва м пастаянна нарастаючым болем. «Спал це д'ябла!» — крычаў натоўп.

Імгненна рэха баявога рога сц шыла лютасць, ўсе поз рк ск равал на замак. На вяршын яго вала лучн к мчал ся заняць паз цы , нак раваўшы свае стрэлы ў натоўп. Брамы замка расх нул ся, з х з грывотам выехала калона браняваных коней, мячы шчыты бл шчэл ў моры паходняў. Натоўп выбухнуў, як пацук , што ўцякаюць ад дзённага святла. Яны Лазара ўпусц л . Ён страц ў прытомнасць. У м тусн , што распаўсюджвалася, зямля была раск дана мёртвым параненым . Прыдворная гвардыя д'Альс кура акружыла Лазара закруц ла яго.

вонк , з флангаў, з узнятым шчытам . Два рыцары спешылі ся ўзнялі Лазара на каня, брэхам ун з. Як адз н, гэтак жа паспешлі ва, як яны выбеглі , браняваная рота рыкнула назад праз валы, замкавыя вароты з грукатам зачын л ся за м .

І, апынуўшыся ўнутры замкавых сценаў, яны спушцілі непрытомнага Эльё з каня ў глыбокую яму ў двары. Каля далёкай сцяны стаялі адз ныя жалезныя дзверы, як я адчынялі ся пад зямлёй, пад замкам. Па абодва бак ад дзвярэў сядзелі два скаваныя ў кайданах вязні , як я нервова к далі поз рык на свайго апошняга госця. Абодва былі неахайныя, з неахайным барадам , аднак адз н з х значна большы за ншых: светлыя валасы, шырокая сп на блак тныя вочы. Ён быў нават большы за Лазара , магчыма, нават вышэйшы за яго. волат побач са сва м меншым таварышам па турме.

Калі большая частка ночы перайшла ў ран цю, Лазар ачуняў ад размовы пам іж двума вязнямі . Ён ляжаў нерухома слухаў , як буйнейшы мужчына насм хайся глыбока м голасам з замежным акцэнтам. «Калі гэта ваш Сатана, то чаму ён дазваляе сябе звязаць к нуць у яму? Адкажы мне на гэта!»

Меншы адказаў: «Ну, магчыма, гэта не сам Сатана, але гэта сапраўдны дэман. Нават цяпер ён толькі прык дваецца, што яго палонілі . Ён вырвецца з гэтых кайданоў заб'е нас ус х!» «Гэта не твой сатана не дэман. Гэта ж начны альтэрнатыва, я ж табе казаў — на м няма н як х прыкмет ...» адз н. І яно не можа вызваліцца — не ў гэтых кайданах.

Лазар перакуліўся, расплюшчыў вочы з невялікім намаганнем сеў прама. Ён адк нуў з твару зл паняна ад крыв валасы, адкрыўшы аг дную рану высока над левай брывой. «Божа мой», — застогнаў ён.

Меншы палонны за каўся, змагаючыся з кайданам . «Бачыш! Вунь яно пачало!»

— Д'ябал! — прасіў ён вартаўн коў, як я хадзілі па тэрыторыі каля самага верхняга краю ямы .

— Выцягніце нас! Ён прачынаецца!

«Ці ха!» — рыкнуў у адказ салдат. Ён з рынуў на Лазара, падняў поз рык да зорнага неба адварнуўся, спакойна сыходзячы.

— Так, — плюнуў буйны палонны, скардзячыся меншаму. — Ці шэй! Твае крык — гэта як крык маленькай кветачк . — Меншы мужчына прыжмурыў вочы, фыркнуў прых нуўся сп ной да сцяны, усё яшчэ сядзячы нерухома, з апушчанымі рукамі на ўзнятых каленях — магчыма, спрабуючы вярнуць сабе годнасць так м выкл кальным, але бесклапотным выглядам. Ён здалёк з рынуў на Лазара.

Нарэшце ён нах іўся наперад прашыпеў Лазару: «Я не той, каго ты шукаеш, д'ябал. Я хрысціян н». Ён паказаў на вялікага чалавека: «Ён той, каго ты шукаеш — паўночны чалавек —

паганск ».

Лазар абараняўся: «Я не д'ябал».

— Х ба ты не чуеш? — рыкнуў Паўночны Чалавек на хрысцян на. — Ён не Д'ябал. Я ж табе казаў, хто ён.

«Мяне завуць Лазарус Гогу». Лазарус агледзеў свае ланцугі.

— Гогу, магчыма. — Поўначна к адк нуўся назад ўсм хнуўся. — Але ж ты, Гогу Начны Альф, — ты ўсё яшчэ — Гогу.

Хрысцян н спытаў яго: «Дык калі ты не д'ябал, чаму ты выглядаеш як д'ябал?»

«Так м я нарадз ўся. Я чалавек — толькі чыны».

— Чалавек? Толькі? — Паўночны Чалавек усм хнуўся павярнуўся да хрысцян на. — Начны Альф называе сябе чалавекам. А ты што думаеш — чалавек ці не? — Ён засмяяўся.

Лазар спытаў у паўночнага чалавека: «Што такое начны альф?»

«Ты!» — рэзка адказаў ён. — «А калі ты падыдзеш да мяне, я табе шыю зламаю».

Лазар падняў брыво павярнуўся да ншага. Хрысцян н сказаў: «Ён — паўночны чалавек. Яго народ верыць, што начныя эльфы — гэта стоты, як я блукаюць па лясах у цемры». «Значыць, ён не хрысцян н?» — спытаў Лазар.

Паўночны Чалавек засмяяўся. «Наш Альф хоча ведаць, ці хрысцян н я». Ён пакруціў галавой з в давочнай аг дай.

Лазар спытаў яго: «Ты не верыш, што Ісус Хрыстос памёр за нашыя грахі?»

Рэзка к нуўшыся наперад, ланцуг туга зацягнуўся, Паўночны Чалавек сядзеў ўтароп ўся на Лазара. «Не!» — ён плюнуў на падлогу ямы. «І н колі не праглыну такую хлусню!»

«Будзь асцярожны, каб не заслужыць годнага месца ў пекле», — папярэдзіў яго хрысцян н.

Паўночны Чалавек скоціў на яго позрк, скрыв ў губу прыхнуўся да сцяны. «На маім смерць, маё месца будзе за сталом Одз на — з ежай, напоям, песнямі цнатл ўцам ў залах пра Вальгаллу. А свае дурныя казкі пра тое, як палюхаць маленькіх дзяцей, каб яны ператварыліся ў баязліўцаў, можаце пакінуць сабе».

— Ты верыш у мэфы, — адказаў хрысцян н, — я ж табе ўжо шмат разоў казаў; няма ніякага Одз на святых валаў. А зрынаўся — ніхто, акрамя цябе, не гаворыць пра такую дурасць.

Як ты можаш паверыць ...

Паўночны Чалавек нахлыўся, схаваным хрысцян на за валасы рэзка прыцягнуў яго галаву да сябе. Ён прабураў яму ў твар: «Сачы за языком! На зямлі майго бацькі брата я бачыў, як многіх з вашых забілі за тое, што вы мала казалі. Няхай я адзіны чалавек сярод вас, хрысцян н, але на маіх землях вы б стаялі ў атачэнні майго народа».

Запомні гэтую праўду — усе б ведалі ў табе «блюзнера Одз на» адсеклі б табе галаву

за гэта.”

Лазар спытаў х: «Чаму вы двое ў гэтай яме?»

Паўночны Чалавек адпусц ў свайго спадарожн ка адх л ўся назад. «Мы тут, мой добры Альф, таму што мой сябар заб ў чалавека скраў яго каня.

— Я проста абараняўся, — рэзка сказаў хрысц ян н, прыц скаючы валасы ззаду.

«Ён першым накінуўся на мяне».

«І кал б ты не краў яго нага каня, ён бы на цябе не напаў. Потым ты прывёў салдат прама туды, дзе я спаў. Дурань ты пракляты! Я ж казаў, што стам ўся хадзць — я ж не казаў табе красць каня!»

— Не, не, не, — выпал ў хрысц ян н, — яны збраліся цябе адпусць. Ты тут не дзеля мяне. Я ж сказаў м, што цябе не ведаю! — Ён абв наваўча тыцнуў пальцам у паўночнага чалавека. — Ты сам сябе сюды апынуўся. Ты прызнаўся, што ведаеш мяне, а потым загаварыў... гэтая дурасць пра Одз на, цябе, звязанага праўдай, падобнае. Гэта твая дурная вера асудзіла цябе, а не я!

— Няхай будзе так, — адказаў паўночны чалавек, пратэстуючы, скнуўшы ланцуг. — І клянусь сваёй верай, я зраблю гэта.

памры з гонарам ад рук маіх ворагаў. А назаўтра, кал нас павесяць, Вальк рыя возьме мяне пак не цябе гнць.

Хрысц ян н дакараў яго: «Кал нас павесяць, ты будзеш гарэць у пекле за сваю лжывую веру».

— Павесілі? — спытаў Лазар, падняўшы бровы.

«Нас павесяць заўтра — за нашы злачынствы», — прызнаўся хрысц ян н.

— За твае злачынствы! — рэзка сказаў Паўночны Чалавек. — Тольк я зраб ў памылку, падарожн чаючы Побач з так м забойцам, зладзейск м хлусл вым змяём, як ты! І за тое, што захаваў маю веру перад маімі ворагам! Тольк гэта!

— І ўсё ж я тут, каб пабачыць лорда д'Альскура, — настойваў Лазар. — Я тут не для таго, каб мяне павесілі.

— Не, Альф. Цябе не павесяць. Не хвалюйся, — запэўніў яго Паўночны Чалавек, тольк з сарказмам, з рнуўшы ў неба. — Ранца хутка наступць. З першым свтаням ад цябе не чога не застанецца, каб павесіцца. — Ён выбухнуў ганарлым смехам. Лазар узняў вочы. каб выявіць тонкія аблок, акрэсленыя слабым чырвоным водблскам.

«Цха, язычнік!» — крыкнуў салдат унз. Лазар намацаваў ланцуг, спрабуючы вызваліцца.

«Ты яго засмуціў. Што ты меў на ўвазе?» — спытаў хрысц ян н.

Усё яшчэ ххкаючы, паўночны чалавек адказаў: «Я паспрачаюся з табой, мой сябар». Ён падсунуўся блжэй да хрысц ян на прашаптай: «Я ставлю слова майго народа супраць...» слова тваё — твая вера супраць маёй. Што ты скажаш?

«Нельга паставіць на веру».

«О, але я магу. Кал я змагу даказаць табе, што мой народ мае рацыю, ця адмовішся ты ад сваёй веры далучышся да нас за сталом Одз на?»

«Ты не шануеш душу сваю, блюзнерствууючы ў гадз ну смерц сваёй».

«Я раблю стаўку не для таго, каб падвергнуць небяспецы сваю душу, а каб выратаваць тваю».

«Што гэта за стаўка?»

«Словам майго народа — праўдай Одз на Лок , клянуся табе, што гэта

— — гэта — Начны Альф, а не адз н з вашых дэманаў. — Ён к ўнуў Лазарусу.

— Я ... не... начны... альф, — фыркнуў Лазар, усё яшчэ змагаючыся са сва м путам .

І ўсё ж паўночны чалавек працягваў: «Неўзабаве ён пойдзе шляхам ус х начных альфаў.

Бачыце, яны не могуць быць над зямлёй у дзённы час, каб не згарэць, кал сонца ўдарыць па х».

І кал вы ўбачыце, як ён згарае, ц паклянеццеся вы на вернасць веры майго народа да Одз на?

Хрысц ян н недаверл ва паглядзеў на яго, нахмурыўшы бровы. «Ты згуб ў раўнавагу ». Ён з рнуў на Лазара пачухаў бараду. «Ты сур'ёзна?»

— Ён абавязкова згарыць, гэтак жа дакладна, як мы, — усм хнуўся Паўночны Чалавек. — Мы заключыл стаўку ц не?

Меншы засмяўся. «Не, не, не... вось стаўка. Замест гэтага я выратую тваю душу. Кал ён згарыць на сонцы, як ты сцвярджаеш, я аддам сваю душу твайму Одз ну... чаго н кол не здарыцца». Ён засмяўся тыцнуў пальцам у свайго вял кага сябра. «А кал ён не зроб ць гэтага, я хачу, каб ты прыняў Госпада Хрыста як свайго Збаўцу адмов ўся ад свайго бога Одз на веры свайго народа. І кал мы памром на нябёсах, ты будзеш вечна дзякаваць мне».

Паўночны чалавек скрыв ўся, перш чым выбухнуць смехам. «Гэта дух!» — ён паляпаў таварыша па плячы. «Ну, значыць, стаўка! Гатова!»

— Гатава, — усм хнуўся хрысц ян н. — І я буду трымаць цябе за слова. Удва х яны прых нул ся да сцяны наз рал , як Лазар адчайна спрабаваў вызвал ць рук . Эджа ўстаў на ног пасл знуўся па сцяне. Ён павярнуўся пара ў хрысц ян ну: — Не стаў сваю душу на мяне. — З рнуўшы на неба, ён зноў павярнуўся да сва х кайданоў.

Хрысц ян н устаў на ног . «Гэта стаўка тольк на тых, хто можа прайграць. Абараняючы Госпада Усемагутнага, я не магу прайграць. І пакольк я ратую яшчэ адну душу ад так х, як вы, Бог пераможа ў гэтай», — усм хнуўся хрысц ян н.

— Больш н як х х трасцяў, мой добры Альф, — здэкаваўся з Лазара падм ргнуў Паўночны Чалавек. — Прыйдз , сонца, яно — Одз на. А ты будзеш тольк попелам пылам.

Бразгат даспехаў перарос у роў, кал салдаты акружыл грабянь ямы; х арбалеты был нападгатове.

«Ус м ун з!» — закрычаў салдат. «Ун з, зараз жа!» Лазар хрысц ян н скочыл на падлогу ямы.

Паўночны чалавек нахмурыўся, прыц снуўшыся сп ной да сцяны. Салдат зароў: «Ус м палонным на бяспецы!»

Грып! Скрып! Жалезныя дзверы шахты расчын л ся, выл ваючы з х паток узброеных ахоўн каў. Большасць з х прыц снула хрысц янск х паганск х вязняў да сцяны, а ншыя напал на Лазара.

«Уставай! Рухайся!» Яны хутка правял Лазара праз жалезныя дзверы. Ён спатыкнуўся скрозь в хру даспехаў мячоў пайшоў у падземны праход, абстаўлены паходням , п к нёрам лучн кам . Дзверы ямы з грукатам зачын л ся за м, па кал доры разнёсся голас: «Дзверы ямы надзейна зачыненыя!» Вартаўн к правял Лазара праз падземны лаб рынт паваротаў зв л н.

Адз н з яго канвою крыкнуў: «Стоя!» Салдаты павярнул яго да дзвярэй мацней сц снул ланцуг . «Заходзь», — паслухаўся Лазар. Дзверы за м пстрыкнул , рэха мармытанья шамацення металу зац хла разам з салдатам , як я сыходз л .

Паветра в села густым — халодным, як у склепе, з лёгк м салодк м прысмакам гн ення старога воску в льготнага каменя. Ён агледзеў цёмны прастакутны пакой. Пасярэдз не падлог , уздоўж яго, стаяў доўг , груба абчасаны стол, а па баках — дзве аднолькавыя па даўжын лаўк . Таксама на проц леглых канцах стала ў талерках гарэл дзве свечк : бл жэйшая васковая калона гарэла высок м полымем , якое адк двала вакол падставы танцавальнае кола святла. Далейшая свечка не давала святла, аднак з яе кнота выцякала слабае чырвонае ззянне. А пад клубам дыму, на падлозе ў далёк м куце, ляжаў грубы саламяны матрац. У проц леглым куце ён м маходзь убачыў нешта падобнае на плоскага пацука, як ляжаў адз н амаль цалкам згн ў. Лазар сасл знуў па сцяне, заграбаючы ланцугам камян . Ён упаў на матрац, аддаўшы падрабязнасц свайго цяперашняга станов шча бязмежнаму царству сноў.

~*~

І ўсё ж, на мгненне, якое здавалася мгненным, яго сны зн кл , дзверы расчын л ся — разам з м яго вочы. Раптам ён перакул ўся сеў прама, прыжмурыўшыся ад патоку яркага святла, як л ўся праз дзвярны праём. Двое слуг увайшл з сям ярусным кандэлябрам пастав л х на стол. Кал яны сышл з пагаслым свечкам , калона салдат выстра лася ўздоўж далёкай сцяны. Увайшл некальк добра апранутых мужчын, а за м — давол буйны дал катны лысеючы б скуп сярэдн х гадоў, апрануты ў поўнае ўбранне. Ён абмяняўся поз ркам з Лазарам, яго х трыя вочы, магчыма, сведчыл пра насцярожанасць ц нават неахвоту. За м вартавыя зачын л дзверы, заняўшы свае пасты, каб засцерагчы х.

П сар спын ўся перад сталом ўтароп ўся на Лазара, а потым павярнуўся да б скупа.

«Гэта сапраўды д'ябал. Паглядзіце на яго — зубы, вушы і крылы кажана».
— Я не д'ябал, — запырачыў Лазар.

Біскуп паправіў п'янага сара. «Не абавязвавайце яго без важкіх падстаў — ён нам ніякай шкоды не зробіць. Мы хутка даведаемся».

П'янага сара, біскуп і іншыя наўмысна рухаліся па пакоі, пакуль Лазар аглядаў нервовыя твары салдат. Метал бразгаў у зменлівых шэрагах; а ў атмасферы лунаў салодкі пах свежага поту, адпаленага свечнага тлушчу абгарэлых кнотаў. П'янага сара пыхкнуў сеў за стол з чарніцай, пяром рулонам пергаменту. Лазар устаў на ногі. Занепакоеныя вартавыя схапілі зброю, калі Лазар адступіў да сцяны. П'янага сара разгарнуў паперу, выцягнуў пяро. Ну, перакнуў яго паклаў на паперу. Ён кнуў на Лазара востры позірк глыбока ўздыхнуў.

«У цябе ёсць мя?» — спытаў яго п'янага сара.

«Лазар. Лазар Гогу». П'яро нешта накідала.

«Лазар Гогу, тое, што ты цяпер прызнаешся, будзе запісана як праўда. Ця клінешся ты цяпер прызнаваць толькі праўду перад Богам і Яго Святасцю?»

«Я кажу праўду».

«Добра, тады. Каму вы служыце? Якому Госпаду і Цару?»

Ён адказаў кніжніку: «Я служу Госпаду Богу і Цару майму». З сумневам вочы забегалі вакол.

— Магчыма, я мог бы спытаць іх, — сказаў п'янага сара, — каму вы прысягаеце на вернасць — якой шляхце краіны?

«Я чалавек Божы. Я клянуся ўвернасць Яму, Яго Святасцю і Царкве».

Біскуп усміхнуўся выйшаў наперад: «Добра. А ці верыце вы ў адзінага Усемагутнага Бога, як ёсць Айцец, Сын і Святы Дух?»

«Так».

П'янага сара перастаў п'янага сара ўзняў вочы, падняўшы брыво. — Значыць, ты лічыш сябе чалавекам — Богам?

«Так».

— У мужчын няма крылаў, — адказаў ён сарказмам у голасе. — Тым не менш, скажыце мне, ці можаце вы сапраўды лятаць?

«Так».

П'янага сара зноў спытаў яго, п'янага сара шучы: «А як далёка ты можаш паляцець за адзін раз?»

Лазар адказаў: «Паўвечары, перш чым мне трэба будзе адпачыць». Тым не менш, п'янага сара адкніўся назад з сумніўным вачыма сцэнным вуснам. Некалькі вартавых з шырока расплюшчанымі вачыма прамармыталі нешта.

— Ц ха ўс м, — паправ ў х б скуп. Ён звярнуўся да Лазара: — Лазар, ц верыш ты ў Хрыста, народжанага ад Дзевы, як пацярпеў, уваскрос ўзнёсся на неба? «Так».

— Добра. — Святар хадз ў па падлозе, к ваючы галавой. — Гэта добра.

П сар спытаў: «Раскажы мне пра сва х бацькоў. Хто яны дзе яны цяпер?»

Лазар заварушыўся, к нуўшы неспакойны поз рк на б скупа.

Б скуп павярнуўся да п сара махнуў рукой. — Не будзем марудз ць, задай ншае, больш важнае пытанне.

— Вельм добра. — П сар закац ў вочы задаў наступнае пытанне: — Ц вы кал -небудзь заб вал ц ўдзельн чал ў б тве?

«Не».

Ён акунуў пяро, патрас м ўважл ва паглядзеў на Лазара. «Н кол не заб ваў? Але ў цябе зубы, як у сабак . Скажы, ты яс мяса?»

"Маю. Я маю на ўвазе ..."

П сар перапын ў яго. «Ты кажаш, што н кол не заб ваў?» Ён дапытваўся ў Лазара, прык дваючыся сумесью трывог разгубленасц . «Аднак, каб есц мяса, трэба заб ваць, так?» І з тонк м абв навачваннем ён паказаў пяром на Элджа. «Ц можа быць, што ты цяпер хлус ш перад гэтай радай?»

— Слухайце, слухайце. — Б скуп дал катна махнуў рукой спын ў п сара. — Не трэба блытан ны. Няхай ён гаворыць.

Лазар прызнаўся: «Я заб ў некальк дз к х жывёл, але Божыя заповедз на мяне не распаўсюджваюцца» жывёлам! Я быў галодны ў мяне не было хлеба!

П сар падняў брыво. — Не... хлеба?

«Н як х. Я не знайшоў зярнят у лесе. Я не магу спячы хлеб без зярнят».

«Значыць, вы люб це есц хлеб?» — нап саў п сар.

«Не, я не люблю хлеб».

Кн жн к спын ўся ўздыхнуў. «Тады чаму, дзеля Яго святога мя, ты хацеў пячы хлеб, кал табе хлеб не падабаецца?»

Б скуп адкашляўся падышоў да яго, сц снуўшы пальцы пад вял к м жыватом.

— Ц верыце вы, што хлеб в но падчас мшы, якую здзяйсняюць хрысц янск я святары, боскай с лай ператвараюцца ў цела кроў Хрыста?

«Так».

«Выдатны адказ». Б скуп з х трай усмешкай пацёр рук павярнуўся да п сар, як сядзеў нерухома. «Вы зап сал яго адказ, так?»

П сар адказаў: «Але, кал вам будзе даспадобы, я хацеў бы спытаць у яго ...»
«Мне б гэта не спадабалася», — б скуп цяжка абাপёрся на стол папракнуў яго, — «А цяпер
«Зап шыце яго адказ». Ён пстрыкнуў пальцам паказаў на пергамент.
— Як хочаце, — нахмурыўся п сар, але ўсё ж акунуў пяро паслухаўся. Б скуп з
задаволеным тварам зноў павярнуўся да Лазара.

П сар за каючыся, знешне выглядаючы трывожным, задаў наступнае пытанне: «А кольк
яшчэ ёсць так х, як вы ... гм... лятучыя людз ?»

— О, так, — умяшаўся прыемны б скуп, — лятучых людзей напэўна больш.

— Кольк х яшчэ дзе яны цяпер могуць быць? — Ён сц снуў вусны ў
нецярпл вым чаканн .

«Не ведаю. Я адз н».

«Ты што, тольк адз н?»

«Я н кога ншага не бачыў».

— Зразумела. — Святар нахмурыўся, паглядз ў свой самы шырок падбародак к нуў расчараванне
на падлогу.

З пергаменту п сар прачытаў уголас яшчэ адно пытанне: «Ц ведаеце вы, як карыстацца
лязо, лук ц якую-небудзь зброю?»

— Кал сыц я зраб ў нож з косц — для рэзк скуры мяса, — прапанаваў Лазар.

Б скуп падышоў да Лазара ўважл ва паглядзеў яму ў вочы. Ён заўважыў мал тоўны крыж Лазара адсунуў
убок звёны ланцуга, каб лепш яго разгледзець. «Адкуль ты гэта ўзяў?» Ён нах л ўся бл жэй, працягваючы
разглядаць яго, цяжка дыхаючы, як гэта часта робяць самаўпэўненыя тоўстыя мужчыны.

«Гэта быў падарунак ад майго... ад манаха... яго мал тоўнага крыжа».

Тоўсты святар круц ў яго ў сва х бледных вытанчаных пальцах, падобных на каўбасу,
аглядаў пацёртыя кутк . — Так. Тольк манах мог так сцерц мал тоўны крыж. Я веру табе,
Лазар. — Б скуп ледзь прыкметна падм ргнуў яму павярнуўся да вартаўн коў: — Я ўжо
дастаткова бачыў . Прыбярцыце х.

П сар устаў тыцнуў пяром у чарн л цу. «Магчыма, нам не варта спяшацца».

Як вы можаце быць упэўнены, што ён не скраў яго ў вязня, пакуль ён быў у яме?

— О, я цалкам упэўнены, што не, — адказаў б скуп. Ён пацягнуў за ланцуг , як я
шчыльна прывязвал карал да грудзей Лазара . — Тое, што крыж ляжаў пад гэтым
ланцугам , магло азначаць тольк тое, што ён нас ў яго яшчэ да таго, як быў
звязаны. Д'ябалы н кол не носяць крыжоў. — Затым святар звярнуўся да ўсёй залы,
паказваючы на Лазара. — Гэта не д'ябальскае нашчадства; гэта лятучы чалавек; гэта лятучы хрысц ян

чалавек — яго мя Лазар. І як б скуп гэтай прав нцы , я захаваю ўладу ў гэтай справе не буду чуць н як х згадак пра яго пра адваротнае».

Абыходзячы стол, п сар прашаптаў б скупу: «Кал можна, пагаварым з вам некальк слоў? » к ўнуў у далёк пусты кут пакоя. Лазар навастрыў вушы, здавалася б, у адз ноце... — прашаптаў п сар свае асцярог б скупу. — Любы д'ябал ведае, як адказаць на любое з гэтых пытанняў. І выглядае, што н чога не створана Божай Ласкай ц ў Святле. Магчыма, было б разумней пак нуць гэтыя...

Святар перапын ў яго. — Магчыма, вам варта падумаць вось пра што: кал вы парушыце гэты дал катны момант, лорд д'Альс кур загадае вам надзець гэтыя кайданы. — Ён крутануўся рыкнуў на салдат. — Вы не чул мяне? Неадкладна зн м це гэтыя брудныя кайданы! Трое вартаўн коў выскачыл распранул Лазара.

П сар фыркнуў, зб раючы свае рэчы, кал Лазар звярнуўся да яго: «Я — лятучы чалавек».

П сар застыў к нуў поз рк на б скупа, але ўбачыў, што на яго ўтароп л ся бл скупчыя вочы. Ён зноў пераклучыў увагу на Лазара, к нуў на твар строга ўсмешку адказаў: «Так, гэта ты — гэта ты». Ён к нуў поз рк на задаволенага святара, перш чым выйсьц з пакоя са скручаным пергаментам чарн л цай.

Лазар злёгку паклан ўся святару. «Я ў вас у даўгу. Дзякуй».

«Так, вы ёсць. І, магчыма, мы маглі б абмеркаваць гэтую дробязь пазней, у маёй прыватнай хаце». — «Каморк », — пажартаваў ён прашаптам, пагладжваючы руку Лазара. Яго ўсмешка ператварылася ў суровы лоб высок падбародак. — Аднак вы яшчэ не вольныя. Лорд Д'Альс кур хутка вас прыме. — Б скуп павярнуўся звярнуўся да салдат. — Мы тут скончыл . Пакой ачысьц ўся, дзверы зачын л ся, Лазар сеў на лаўку. Брудны, з валасам , запэцканым крывёю, ён лячыў парэзы с няк пад парай ярк х кандэлябраў.

Прайшло нямала часу, перш чым дзверы зноў адчын л ся ўвайшл служанка сярэдн х гадоў тры яе маладзейшыя служанк . Тоўстая жанчына была амаль такога ж росту, як Лазар , яе значны рост, мабыць, мог цалкам зацямн ць сц плую прысутнасць. з дзяўчат, як я шл за ёй. Пад грудзъм яна несла вял к , перапоўнены паднос, напоўнены мылам, мазіям розным г г ен чным прыладам . Яна спын лася агледзела Лазара, як сядзеў на лаўцы ў дальн м канцы стала. Лазар устаў паклан ўся.

— Значыць, вы той самы выб тны лётчык ? — спытала яна. — Лазар, ц што? «Я Лазарус Гогу», — прапанаваў ён.

«Я бачыла больш здаровых пацую — ты аг дны», — фыркнула яна, перш чым падысць да канца стала. «І я адчуваю твой пах адсюль». Разгружаючы змесць ва падноса, яна заўважыла, што служанк ўсё яшчэ не варушыліся ад месца, а стаялі глядзелі на яго праз пакой. Адна з іх трымала вядро з кпячай вадой, другая — згорнутыя тканіны, а апошняя трымала чыстую вопратку боты.

«Ну, дзядзе сюды», — папракнула яна іх, — «Майстар Лазар не ўкусіць. Ён хрысціянін». Яны выскачылі, паклаўшы змесць ва на стол, глядзячы на яго. Ён усміхнуўся, кўнуў, яны ў адказ усміхнуліся.

Яна вярнулася да стала і занялася змешваннем мазяў. «Спадар Лазар, мой Гасподзь не хацеў вам зла раз'юшаны з-за дрэннага абыходжання з вамі. З таго часу ён арыштаваў многіх. Магу вас запэўніць, што мы, вяскоўцы, не ўдзельнічалі ў гэтым. Тыя, хто сабраўся ля варот, прыбылі з іншых частак правінцы — яны нахабна адважыліся, бо ведалі, што войска марды лорда занадта малое, каб усталяваць панаванне на сваіх землях.

— Тым не менш, лорд д'Альс кўрт усё яшчэ жадае пагаварыць са мной, так? — спытаў Лазар.

"Сапраўды. А цяпер, калі ласка, падыдзьце сюды."

«І ён ведае, дзе я?» — спытаў Лазар, абыходзячы стол.

«Ён так робіць. Гэта дзеля вашай бяспекі, майстар Лазар, вас зняволілі. Ён настойвае, каб вы...»

— Яго трэба абыходзіць з ім як з паважаным госцем. — Яна схапіла яго за руку і пасунула прама за сябе. — Стань сюды. — Яна сцягнула са стала вядро з мылам і паставіла яго яму да ног.

«Ці магу я зараз з ім пагаварыць?»

Яна аглядзела яго ўсміхнулася. «Ты брудны — зусім не ў тым стане, каб шукаць аўдыенцы ў майго лорда. Ты павінен рызыкнуць прыняць ванну. А цяпер давайце пачнем. Вылазь з гэтых шкур». Жанчына павярнулася да падноса, калі служанкі абступілі яго, ступаючы лёгкім, як анёлы. Кожная з іх дастала з вядра намыленую анучу і выціснула яе.

Вочы Лазара шырока расплюшчыліся. Ён адышоў ад іх. «Раздзецца? Зараз жа?»

— Вы сапраўды хочаце бачыць марды лорда, так? — спытала яна ў яго цераз плячо.

«Так, усё ж, я б аддаў перавагу ...»

— Ой, ці шэй. Я выхавала пяцёрых сыноў і сказала ім кожнаму: «У цябе няма нічога такога, чаго б я не бачыла з таго часу». А цяпер распранайся, каб я магла цябе памыць для майго Госпада. У мяне ёсць загад — альбо ты здымаеш гэтыя брудныя шкуры, альбо я павіна гэта зрабіць за цябе. — Яна зноў зачынула адкрытыя флаконы з маззю і вярнула іх на паднос. — Ён чакае, што цябе памыюць. А гэтыя шкуры табе не патрэбныя, бо мой Госпад даў свежае адзенне боты. Ты будзеш выглядаць ...

За яе спной служанка ахнула. Іншая фыркнула ххкнула, жанчына адляяла х. «Я не пацерплю так х паводзін!» Яна павярнулася да х працягвала чытаць лекцыю: «Пакуль...»

І ўсё ж яна заўважыла Лазара, як стаяў зусім збянтэжаны.

«Ого!» — захлынулася яна, паклаўшы руку на шчаку, калі ўсе позірк былі загіпнатызаваныя непаўторным рысам твару Лазара.

Яна адкашлялася рыкнула на сваіх служанак: «Ну? Давайце!» Яны кнуліся да яго накінулі на яго мыльныя ануцы, выцершы яго. Жанчына памыла яму валасы, пасля чаго прынесла бляшанку з маззю выцерла анучай рану на лбе. Яна даглядала яе. І пакуль служанкі мыліся, яна таксама даглядала за дробнымі ранама на яго галаве.

— Гэтага будзе дастаткова. — Яна паклала мазь на стол адварнулася назад з чыстай анучай.

— Ад больш глыбокага раны застанецца шнар, але ты будзеш жыць.

Жанчына адхіляла яго галаву назад памыла шыю. «Вам, майстар Лазар, зусім не трэба галіцца. Хіба ў вас ніколі не раслі валасы, акрамя як на галаве?»

«Не».

«А ці ўсе лятучыя людзі маюць такія ж доўгія вушы і зубы, як вашы?»

«Не ведаю. Я не бачыў нішага... Ой!» — напружыўся Лазар.

«Ой, супакойся; я табе не пакрыўджу».

— Гэта яны, — прызнаўся ён, буркнуўшы ў столь.

Яна зрунула на тры галовы, магчыма, сабраныя ў гарэзлівым тоне. «Ліліта! Вы, дзяўчаты, яшчэ не скончылі?»

Усе трое ўскочылі на ногі, усміхаючыся. «О, так, мама».

— Тады адсунь вядро пачысці яму зад. — Жанчына адпусціла яго галаву памыла плечы. — Падым рукі. І калі б ты быў такі добры, майстар Лазар, мы маглі б пачысціць х знутры. Ён паслухаўся; яны ахнулі; але купанне працягвалася.

Нарэшце жанчына высушыла прыпудрыла яго. Яна падняла белую кашулю з валанамі, разрэзаную папалам на спіне. «Я пакнула месца для тваіх крылаў, аднак надзець х можа быць...»

— Невялікая задача. — І ўсё ж яно слізганула па ягоных крылах дэальна скацілася на месца. — Выдатна. Я сабрала яго крыху замалым. Я ўзяла памер майго старэйшага сына, каб ён быў табе па памеры. Ён таксама быў буйным чалавекам. — Яна зашпіліла пярэднюю частку.

«Гэта яго кашуля?» — спытаў Лазар.

— О, не, — усміхнулася яна. — Ён ніколі не насіў такога прыгожага адзення, — паправіла яна яго каўнер. — Але цяпер ён мёртвы.

«Што з ім здарылася?»

Яна сціснула вусны. — Яго заб'ў гэты монстр, лорд Х'юган — сам Д'ябал.

Яна ўзяла ў адной з дзяўчат чорныя штаны аддала х яму. «Яго войска рабавал вясковыя пал, заб ўшы майго мужа, пяцярых сыноў дзвюх дачок. Яны мужна змагал ся, але нам не супрацьстаяць войску Гугона.

«Чаму ён х заб ў?»

— Таму што ён пачвара. Але хоп ць пра гэта — што ёсць, тое ёсць. — Яна дала яму пару чорных ботаў. — А цяпер абувай х. — Яна павярнулася да стала разам са сва м служанкам сабрала свае рэчы.

Павярнуўшыся сп ной да Лазара, яна сказала: «Мы абмыл цябе з мылам вадой, змыл з цябе кроў намазал цябе мазям . Гэта ўсё, што мы маглі зраб ць».

Напаўняючы паднос зноў, яна загадала адной з дзяўчат: «І прыняс тыя шкуры».

«Так, мама».

Яна ўздыхнула, як тоўстая жанчына , пакл кала яго: «Не, майстар Лазар, вы не лятаючы чалавек».

— Я, — настойваў Лазар.

Яна павярнулася даследавала яго вочы. Потым уперлася рукамі ў сцёгны ўсм хнулася з захапленнем. «Не. Цяпер ты так ж добры, як лятучы прынец. І мой лорд пав нен быць табой цалкам зачараваны, як я». Лазар паклан ўся ўсм хнуўся.

— Ну, дзяўчаты, давайце ўсё збярэм. Наша ежа гатова. — Жанчына аднесла паднос да дзвярэй пастукала.

Лазар пакл каў яе ўслед: «Я перад табой у даўгу. Дзякуй».

— Не, гэта не так, майстар Лазар. Два сезоны прайшлі з таго часу, як я апошні раз была мац сва м хлопчыкам. І толькі мац ўдава можа ацан ць так я моманты. — Яна слаба ўсм хнулася ўтароп лася ў падлогу, магчыма, к даючы поз рк на м нулыя сезоны. І ўсё ж дзверы адчыніліся, вартаўнік дазвол ў м прайсць . — Бывайце, майстар Лазар, — крыкнула яна ў адказ, кал за ёй пацягнуліся тры яе абцяжараныя служанкі .

— Так, мама, — адказаў Лазар, усё яшчэ ўсм хаючыся махаючы рукой, як маленькі хлопчык, нават кал дзверы зачыніліся.

Нарэшце Лазар абышоў стол, апусціўшы галаву склаўшы рук за сп ну, пачаў хадзіць унутр. падабенства задуменнага крылатага дваран на. Час ад часу ён насцярожана поз ркам аз раўся на сцены, дрыгаючы вушамі, магчыма, падсвядома спрабуючы ўлавіць гэты характэрны гук, як нагадваў пра надыход пекла — часам ён н быта гудзеў мноства саранчы.

За сваё вельмі кароткае знаходжанне там ён хутка знянаваў дзеў сцены, замест гэтага захацеў альтэрнатыўнай бяспек адкрытай прасторы — вечнага неба. І, хоць знаходзіўся пад абаронай гаспадара

Паважаны госць, Лазар заставаўся вязнем яшчэ вышэйшага к раўн ка. Ён пагруз ўся ў святло свечак — у глыбок я роздумы — цалкам усведамляючы, што не можа рызыкаваць пак нуць пакой, бо ўжо над зямлёй панаваў дзённы дзень, а пякучае сонца служыла яго галоўным вартаўн ком.

Аднак, тым часам, у бяспецы ад пякельнай калясн цы нябёсаў, яго грызл больш надзённыя клопаты . Па-першае, як ён растлумачыць лорду д'Альс куру, ц любому богабаязл ваму хрысц ян ну, што ён цалкам створаны для ночы, але пры гэтым захавае свой вобраз хрысц ян на, створанага ў святле Божым? Акрамя таго, ён мог тольк мал цца , каб якое б заданне н падрыхтаваў для яго лорд д'Альс кур, яно не было грахоўным учынкам не патрабавала святла дня. Кал б гэта было такое простае заданне, то, пасля яго магчыма, зноў будзе ў дарозе да Канчэла, каб забраць брата Сальв тына выканаць яго абяцанне дапамагчы зачын ць Брамны камень.

Аднак з пустога, як выпатрошаная маг ла, страўн ка вырываўся голад . Ён павярнуўся да дзвярэй, шукаў паветра носам. Спачатку слабы пах, але потым узмацн ўся, пацвердз ўшы водар смажанай св н ны. Галасы адгукал ся па кал доры. Дзверы расчын л ся.

Унутры стаяў шэраг слуг, кожны з як х нёс гарачыя стравы. Лазар прых нуўся да сцяны, кал яны сышл ся каля стала, напаўняючы яго сярэбраным стравам , н бы банкет, годны караля. Смажаная св н на паўл н з перцам, ф ле рыбы, пяшчотная цяляц на смажаная ялав чына, запечаныя курыныя ален ныя стэйк змагал ся за месца на цеснай паверхн . Стравы ўпрыгожвал вараныя яйк кавалак сыру. Падносы был запоўненыя садав най, а м ск , поўныя арэхаў. Збан з в ном стаяў напаўняльным. У цэлым стол ператварыўся ў прасторны калаж кул нарны шэдэўр.

Адз н за адным слуг кланял ся ўсм хал ся Лазару, перш чым выйсц з пакоя. Нарэшце, Хударлявы пажылы слуга расстав ў на стале адз н стол. Ён узяў кел х напоўн ў яго в ном.

«Будзе свята?» — спытаў Лазар.

— Сапраўды; ваш, майстар Лазар. Вам яшчэ што-небудзь трэба? — Ён здаваўся давол вясёлым . Ён правёў рукой па ўс м стале. — Усё вам падабаецца ?

— О, не. — Лазар пакруц ў галавой, нахмурьў лоб ўважл ва агледзеў святочны стол. ашаломлены яго раскошай. «Гэта занадта шмат. Я памру. Няўжо я пав нен з'есц ўсё гэта?»

— Не, — усм хнуўся слуга . — Ешце тольк тое, што хочаце, гаспадар Лазар. Кал вам падабаецца, ваша месца чакае. — Ён жэстам паказаў на талерку кел х, як я, здавалася, патанул .

па навакольных стравах.

Лазар падышоў да прызначанага яму месца скардз ўся: «Але ж стольк ўсяго. Шмат хопць на мног х. Можа, ты папрас ў бы нных паесц, каб не сапсавалася».

— О, яно не сапсуецца, гаспадар Лазар. — Слуга ўсм хнуўся з рнуў на стол.

— Мы ўсе будзем святкаваць заўтра з-за цябе. М лорд у добрым настро святкуе. А кал ты насыц шся, астатняе абяцана ўс м слугам замка.

«Што ён святкуе?»

«Ён славць цябе, майстар Лазар».

«Я? Чаму?»

«Ну, мне не дазваляецца абмяркоўваць так я рэчы, нават кал я магу здагадацца пра ягоныя прычыны. Майстар Лазар, вам яшчэ што-небудзь трэба?»

— Я... не. Дзякуй, сэр, — прамармытаў ён. Усмешл вы слуга пайшоў, пак нуўшы Лазара мал цца над сваёй талеркай.

І праз мгненне, пацалаваўшы свой мал тоўны крыж, Лазар запоўн ў стол, нападняючы сваю талерку порцыям кожнай мясной стравы. Ён смакаваў кожную порцыю — н кол за ўсё сваё жыццё ў абацтве ён не ўяўляў сабе ўдзелу ў так м вытанчаным банкеце. Падчас абеду яго думк был ў ншым месцы, ён разважаў пра катакомбныя дн хлопчыка — пра шматл к я разы, кал ... Яго бацька стаяў на варце ля дзвярэй, пакуль ён еў м ск хрумсткага хлеба, як я суправаджаў тыя маленьк я кавалачк мяса ц сыру, што ён мог высл знуць з кухн -сталовай — з шматл к х кн г-скрыпторыяў, як я ён таемна чытаў, дзе ап свал ся карал, лорды, замк мудрагел стыя святы, — з таго, як ён высл згваў з ложка прасл згваў у в нны склеп, каб злавць х трага тоўстага манаха ў найлепшым настро. Для Лазара ўсё гэта здавалася падзеям тольк м нулых вечароў. І ў нейк м знешне горка-салодк м сэнсе яго здавалася, што вясёлы дух Одз на в таў вакол яго.

Тольк тады ён знайшоў паходжанне духу побач са сваёй талеркай у выглядзе поўнага кел ха в на. пакл каў яго знаёмым, але старым словам: «Больш не п вады, а ўжывай трох в на з-за твайго страўн ка тва х частых немачаў». Успам н пра шчыры смех Одз на адгукнуўся ў яго памяц. Ён узяў кубак, зраб ў глыток прыцмокнуў вуснам. Потым на яго твары з'яв лася павольная ўсмешка. Ён перавярнуў кубак, вып ў яго ўздыхнуў. Потым ён з рнуў на столь звярнуўся да духу Одз на: «На смак ён лепшы, чым пахне». Ён нал ў сабе яшчэ адз н кубак адарваў паўл ную нагу.

Пакуль працягвалася прыватная бяседа, Лазар стукаў па збане, зап ваючы в ном амаль кожны кавалачак мяса, з кожнай хв л най яго настрой станав ўся ўсё больш вясёлым.

У рэшце рэшт ён х х кнуў з н чога пачаў адкрытую размову з сабой ежай.

Лазар быў п'яны.

«Цяпер я разумею, чаму вы так смяял ся, пакуль был ў склепе». З шырокай усмешкай ён падняў столь. «Табе, брат Адз но, як ёсць на нябёсах. Нап сана: І н хто, вып ўшы старога, адразу ж жадае новага, бо кажа: «Старое лепшае». Ён зноў нал ў. свой кел х, падняў рэштк паўл най наг звал ўся назад з лаўк на падлогу. В но пырснула на яго кашулю, прал ўшы яе ф ялетавым колерам, кел х пакац ўся ў кут пакоя. Усё яшчэ трымаючы вял кую барабанную палачку, ён перакул ўся на бок п'яна засмяяўся.

Лазар пашукаў свой кубак заўважыў яго ў куце, побач з чымсьц , што здавалася плоск м, гн лым пацуком. Ён звярнуўся да пацука: «Ты выглядаеш кепска, сябар мой; ц не наступ ў на цябе брат Клодый?» Ён усм хнуўся фыркнуў, нязграбна абап раючыся на адну руку. «Гаспадар Пацук, ц ведаў ты, што я лятучы чалавек?» Лазар лян ва наострыў вушы, н бы чакаючы адказу. «Значыць, ты не звяртаешся да лятучых людзей?» Настала ц шыня. «Ну, тады адкус ад гэтага», — ён павярнуў ножку ў бок пацука , — «Я мушу настойваць, каб ты што-небудзь з'еў. Ты выглядаеш трох ... худым». Ён засмяяўся, мармычучы лухту.

Авалодаўшы сабой, Лазар паспрабаваў устаць, але зноў упаў. Ён прамармытаў: «Ну, Гаспадар Пацук, кал вам трэба ведаць, я чалавек... муха... гм... лятаю...» Ён з цяжкасцю ўстаў на ног стогнуў: «Я не магу... устаць». Нарэшце ён абапёрся на стол ўтароп ўся ў сцены. «Ц я... чалавек-муха? Чалавек-муха... Божа мой».

Нарэшце ён устаў на роўныя лапы , абап раючыся на доўг бок стала, пагойдваўся ў п'яным ступары. Ён прыжмурыў вочы збянтэжана аз рнуўся, н быта не ведаючы, дзе ён зараз знаходз цца. Потым яго поз рк спын ўся на далёкай сцяне, дзе, ап'янелы , камян н бы дыхал — уздымал ся выдымал ся. Ён падняў барабанную палачку адскочыў ёю ад сцяны. «Магчыма, ты ажив ш гэтага?» Ён выпраستاўся аблаяў сцяну: «Я цябе не выкл каў». Ён сапраўды ведаў , што сцяна засталася нерухомай — што адз нае, што дыхае ўздымаецца, — гэта ён сам , — але ён не мог супрац ўляцца спакусе мправ заванай абразы, кал яна прыйшла яму ў галаву. Ён фыркнуў ўпаў на падлогу, гледзячы ў н куды.

Раптам Лазар уздрыгнуў, кал пачуўся знаёмы шум — гук, падобны на тое, што магло б

нагадвал набл жаючыся рой саранчы. Ён забраўся пад стол, не адводзячы вачэй ад падножка далёкай сцяны, якая засталася нязменнай, нават кал шум раптоўна сц х. У цен пад сталом ён павярнуў галаву да проц леглай сцяны заўважыў пару босыя ног з чорным , падобным на к пцюры, пазногцям . Вострыя кончык доўг х выгнутых пазногцяў раўнамерна ляжал на каменнай падлозе.

«Божа мой!» — прахрыпеў ён сабе пад нос, дрыжучы ад жаху.

— Так, дараг лятучы чалавек, — пачуўся адначасова ц х голас мног х жанчын, — я твой дараг Бог. Ног абышл стол апусц л ся пад лаўку, дастаткова бл зка, каб ён мог пакласц на х працягнутую руку. — Што ж мне з табой раб ць, майстар Лазар? Здаецца, ты не ведаеш, як прав льна быць мёртвым.

Няўжо гэта настольк цяжка зразумець, што тольк я пав нен цябе гэтаму вучыць?» Лазар усё яшчэ маўчаў, сачыў за нагам , як я бязладна крочыл па перыметры стала, час ад часу спыняючыся, перш чым зноў рухацца.

«Тваё свята — гэта алтар, поўны смерц . Паглядз , што ты з м зраб ў — безгалоўны, безног я, выпатрашаныя расчлянёныя, спаленыя, звараныя разарваныя. Чуеш х крык , гаспадар Лазар?»

Раптам Лазара адчула млоснасць, ён схап ўся за живот адразу заўважыў, што той зноў зноў уздымаецца.

«Ты х з'еў. Чуеш, як м бал ць?» Ахоплены сутаргам , ён лёг.

на баку, абдымаючы живот, як , як яму здавалася, вось-вось разарвецца. І раптам ён пачуў гэта:

ц х я крык , што данос л ся з яго жывата, падобныя на змяшаныя в ск мноства пам раючых мышэй.

«Ц ведаеш ты, чаму яны крычаць, майстар Лазар?»

Лазар павярнуўся туды, дзе апошн раз стаял ног , але х ужо не было. Ён адкац ўся назад ўбачыў твар Люцыфаэля, як лунаў над ягоным чорным вачыма, а х вочы гарэл . Ён ляжаў скамянелым.

«Таму што ты адмов ўся есц хлеб! Замест гэтага ты з'еў х!» — прабурчала яна. «Ты з'еў х душы, Эльё!» Яна дастала яго стары нож для зняцця скуры з вострай косц акуратна правяла лязом па яго шчацэ вуснах. «А цяпер кладз ся на гэты стол дзеля мяне!»

Ежа рассыпалася, посуд з грукатам падаўся па каменных пл тах каля яе ног, пакуль яна шырок м абдуманым ўзмахам рук прыб рала са стала — кал сыц элегантная вытанчаная дваранская застолле цяпер ператварылася ў не больш чым непараўнальныя аг дныя кучы на бруднай падлозе.

У мгненне вока яна апынулася каля стала, дзе ён апошн раз бачыў яе ног . «Хадз !

Кладз ся на стол; мы ўваскрас м х — мы дамо м новае жыццё! А цяпер уставай!»

Лазар дрыжаў пад сталом, гледзячы на яе доўг я пальцы ног з чорным пазногцям .

«Устань, гаспадар Лазар!»

[Канец раздзела 14]

Гэты лтаратурны твор быў створаны выключна ў прысвячэнн

Эдгар Алан По (1809—1849)

— Няхай яго спадчына живе ў кожным з нас —

~[GothicNovel.Org](https://www.gothicnovel.org)~